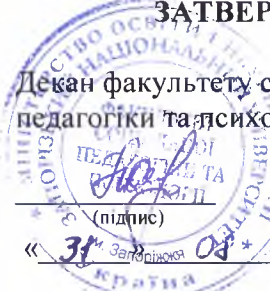

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету соціальної педагогіки та психології

О. В. Пономаренко
(ініціали та прізвище)
« 31 » Загруддя 2023
(підпис)

ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 053 – психологія
освітньо-професійна програма «ПСИХОЛОГІЯ»

Укладач: Шевченко Н.Ф., д. психол. н., професор, професор кафедри психології

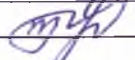
Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «31» 08 2023 р.
Завідувач кафедри психології

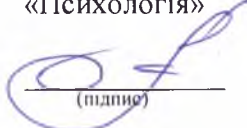

(підпис) Н.О. Губа
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та психології

Протокол № 1 від «30» 08 2023 р.
Голова науково-методичної ради
факультету СПП

(підпис) Т.В. Турбар
(ініціали, прізвище)

Гарант освітньо-професійної програми
«Психологія»

(підпис) Н.О. Губа
(ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
		Цикл професійної підготовки спеціальності	
Спеціальність 053 - Психологія	Загальна кількість годин – 150	Семестр:	
		8-й	8-й
		Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні	
		20 год.	14 год.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Змістових модулів – 8	Самостійна робота	
		110 год.	130 год.
	Кількість поточних і контрольних заходів – 20	Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи психотерапії» є набуття здобувачами освіти знань з теорії та практики, необхідними в роботі психолога з клієнтами, а також формування готовності до використання знань основ психотерапії в професійній діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи психотерапії» є:

- набуття методологічної компетентності - знання основних тенденцій розвитку психотерапії на сучасному етапі; розуміння специфіки психотерапії як особливої галузі психології;
- розвиток психологічної грамотності - орієнтування у напрямках діяльності психолога-психотерапевта; володіння основними термінами та поняттями основ психотерапії на рівні відтворення, тлумачення та використання їх у повсякденному та професійному житті;
- набуття і розвиток професійної компетентності - формування навиків ведення психотерапевтичної бесіди, способам збору анамнезу; забезпечення засвоєння етичних норм, обов'язкових для практикуючого психолога
- набуття і розвиток інформаційної компетентності - аналізувати, інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати психологічну інформацію в процесі навчальної та професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за результатами вивчення навчальної дисципліни здобувач

має набути такі програмні компетентності:	методи і контрольні заходи
ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	– метод усного контролю, – метод письмового контролю, – метод тестового контролю, – метод практичної
ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ: ЗК1: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	перевірки, – метод самооцінки
ЗК2: Знання та розуміння предметної області та розуміння	

професійної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – вхідний контрольний захід; – поточні контрольні заходи, – тематичні контрольні заходи; – атестаційний контроль; – підсумковий контроль. – контроль на практичних заняттях.
ЗК3: Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	
ЗК4: Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	
ЗК5: Здатність бути критичним і самокритичним	
ЗК6: Здатність приймати обґрунтовані рішення	
ЗК7: Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	
ЗК8: Навички міжособистісної взаємодії	
ЗК9: Здатність працювати в команді	
ЗК10: Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	
ЗК11: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	
ЗК12: Здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою	
ЗК14: Здатність орієнтуватися у постійно змінних умовах соціального середовища та ефективно будувати гармонійні стосунки з оточенням	
ЗК15: Цінування та повага різноманітності та мультикультурності суспільних відносин	
СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
СК1: Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології	
СК3: Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків	
СК4: Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел	
СК5: Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій	
СК8: Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)	
досягти таких програмних результатів навчання:	методи і контрольні заходи
ПР1: Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	<ul style="list-style-type: none"> – метод усного контролю, – метод письмового контролю, – метод тестового контролю, – метод практичної перевірки, – метод самооцінки – вхідний контрольний захід; – поточні контрольні заходи, – тематичні контрольні заходи; – атестаційний контроль;
ПР2: Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	
ПР3: Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань	
ПР4: Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел	
ПР7: Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	
ПР8: Презентувати результати власних досліджень усно / письмово	

для фахівців і нефахівців	– підсумковий контроль.
ПР9: Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	– контроль на практичних заняттях.
ПР10: Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	

Міждисциплінарні зв'язки: Проблематика курсу «Основи психотерапії» ґрунтується на таких фундаментальних і прикладних психологічних дисциплінах, як «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Психологія особистості».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до психотерапії.

Тема 1. Психотерапія як вид психологічної допомоги і професійної діяльності психолога.

Визначення поняття психотерапія, основні моделі психотерапії. Мета й завдання психотерапії. Методи психотерапії. Основні підходи в психотерапії. Особистісні та професійні якості психотерапевта. Міфи стосовно особистості психолога-психотерапевта. Передумови ефективного використання прийомів психотерапії. Механізми психотерапії.

Змістовий модуль 2. Психотерапевтичні відносини як особливий вид професійних відносин .

Тема 2. Психотерапевтичні відносини.

Простір психотерапевтичних відносин. Довірчі відносини як умова здійснення психотерапії. Психотерапевтичний контакт. Особливості психотерапевтичних відносин. Параметри створення сприятливого клімату психотерапевтичних відносин. Специфіка допомагаючих відносин. Взаємний вплив психолога та клієнта в процесі психотерапії.

Змістовий модуль 3. Специфіка процесу психотерапії

Тема 3. Психотерапевтичний процес.

Етапи психотерапевтичного процесу Перший етап - особливості першої зустрічі психотерапевта з клієнтом. Види скарг клієнтів. Другий етап - встановлення відносин взаємної відповідальності. Особистісні трансформації клієнта. Збереження відносин співробітництва й довіри. Шість видів «перевірки довіри». Третій етап - визначення цілей і пропрацювання альтернатив. Дослідження проблеми клієнта. Четвертий етап - робота над поставленими цілями. Вибір методів роботи. П'ятий етап - нове розуміння себе клієнтом. Перетворення внутрішніх змін у реальну поведінку. Шостий етап - припинення психотерапії. Умова успіху психотерапії. Сьомий етап - оцінка результативності роботи психотерапевта.

Змістовий модуль 4. Психодинамічні види психотерапії

Тема 4: Психодинамічна психотерапія.

Історія розвитку психодинамічної терапії. Фокус психодинамічної психотерапії. Психодинамічний діагноз. Організація психодинамічної терапії. Основні принципи психодинамічної психотерапії. Техніка психодинамічної психотерапії. Короткострокова психодинамічна психотерапія. Завершення психодинамічної психотерапії.

Тема 5. Кататимно-імагінативна психотерапія.

Сутність і визначення методу кататимно-імагінативної психотерапії (КІП). Ключові положення кататимно-імагінативної психотерапії як психодинамічної образної психотерапії. Напрями розвитку кататимно-імагінативної психотерапії як психодинамічної образної психотерапії. Опис методу. Показання и протипоказання для застосування КІП. Техніки

ведення кататимно-імагінативної психотерапії. Основні психотерапевтичні стилі роботи. Діючі чинники кататимно-імагінативної психотерапії.

Змістовий модуль 5. Поведінкова психотерапія.

Тема 6: Поведінкова психотерапія.

Витоки поведінкового напрямку в психотерапії та консультуванні. Поняття поведінкової психотерапії. Основні положення научувально-біхевіоральної теорії Б. Ф.Скіннера. Поведінкова психотерапія як практична реалізація научувально-біхевіоральної теорії. Методи поведінкової психотерапії.

Змістовий модуль 6. Когнітивна психотерапія.

Тема 7: Когнітивна психотерапія: раціонально-емотивна психотерапія А. Елліса.

Основні положення когнітивної психотерапії. Основні теоретичні положення раціонально-емотивної терапії як форми когнітивної психотерапії. Ірраціональні ідеї та настанови. Процес психотерапії. Сфери застосування раціонально-емотивної терапії. Форми раціонально-емотивної терапії.

Змістовий модуль 7. Екзистенціальна психотерапія.

Тема 8. Екзистенціальна психотерапія І. Ялома

Екзистенціальна психотерапія та її витоки. Екзистенціальна психотерапія І. Ялома: базисні проблеми існування індивідуума. Методи й техніки екзистенціальної психотерапії: робота з усвідомлення смерті; робота з відповідальністю та свободою; робота з ізоляцією; робота з безсенсовістю.

Змістовий модуль 8. Гуманістична психотерапія.

Тема 9. Гештальттерапія Ф. Перлза.

Теорія гештальттерапії. Механізми психотерапії. Етапи психотерапевтичного процесу. Техніки психотерапії. Результат терапії.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. завдання, бали	Практ. завдання, бали	Усього балів
		о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.			
1	15	4	4	2	2	2	2	8	10	2	2	4
2	15	4	2	2		2	2	8	10	2	2	4
3	15	8	-	4		4		16	20	4	4	8
4	15	8	4	4	2	4	2	16	20	4+10	4	18
5	15	4	2	2		2	2	8	10	2	2	4
6	15	4	2	2		2	2	8	10	2	2	4
7	15	4	4	2	2	2	2	8	10	2	2	4
8	15	4	2	2		2	2	8	10	2+10	2	14
Усього за змістові модулі	120	40	20	20	6	20	14	80	100	40	20	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30							30	30	20	20	40
Загалом		150						110	130	100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Психотерапія як вид психологічної допомоги і професійної діяльності психолога	2	2
2	Психотерапевтичні відносини	2	
3	Психотерапевтичний процес	4	
4	Психодинамічна психотерапія	2	
	Кататимно-імагінативна психотерапія	2	2
5	Поведінкова психотерапія	2	
6	Когнітивна психотерапія: раціонально-емотивна психотерапія А. Елліса	2	
7	Екзистенціальна психотерапія І. Ялома	2	2
8	Гештальттерапія Ф. Перлза	2	
Разом		20	6

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист.ф.
1	2	3	4
1	Психотерапія як вид психологічної допомоги і професійної діяльності психолога	2	2
2	Психотерапевтичні відносини	2	2
3	Психотерапевтичний процес	4	
4	Психодинамічна психотерапія: класичний психоаналіз та аналітична психотерапія.	2	
	Кататимно-імагінативна психотерапія	2	2
5	Поведінкова психотерапія	2	2
6	Когнітивна психотерапія: раціонально-емотивна психотерапія А. Елліса	2	2
7	Екзистенціальна психотерапія І. Ялома	2	2
8	Гештальттерапія Ф. Перлза	2	2
Разом		20	14

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання: усне опитування	Питання для підготовки: -Визначення поняття психотерапія, основні моделі психотерапії. -Мета й завдання психотерапії. -Методи психотерапії. -Особистісні та професійні якості психотерапевта. -Механізми психотерапії.	За виконання теоретичних завдань: - 2 бали отримує студент, який вільно володіє - 3 бали отримує студент, який вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює власні думки; - 1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми дослідження	2
	Практичне завдання: розв'язання навчальних ситуацій	Див.: Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с. <i>Практичні завдання</i> стор. 24, Ситуації 1,2; стор. 43, ситуація 1. СЕЗН ЗНУ (Moodle)	- 0,5 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури доповіді та/або без презентації; під час виконання завдання припускався певних помилок.	
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2		- 0,1 бали отримує студент, який поверхнево володіє матеріалом та може розкрити лише деякі аспекти теми. За виконання практичних завдань: - 2 бали отримує студент, який у повному обсязі виконав завдання, виявив творчій підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав розуміння сутності вирішуваної задачі, обґрунтував доцільність дій. - 1 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо вирішуваної проблеми, - 0,5 бали отримує студент, який виконав завдання номінально, без глибокого осмислення проблеми, творчого підходу.	2
				4

2	Теоретичне завдання: усне опитування	Питання для підготовки: -Простір психотерапевтичних відносин. -Довірчі відносини як умова здійснення психотерапії. -Параметри створення сприятливого клімату психотерапевтичних відносин. -Специфіка допомагаючих відносин. -Взаємний вплив психолога та клієнта в процесі психотерапії.		2
	Практичне завдання: розв'язання навчальних ситуацій	Див.: Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с. <i>Практичні завдання</i> стор. 24, Ситуації 1,2; стор. 43, ситуація 1. СЕЗН ЗНУ (Moodle)		2
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			4
3	Теоретичне завдання: усне опитування	Питання для підготовки: -Етапи психотерапевтичного процесу Перший етап - особливості першої зустрічі психотерапевта з клієнтом. -Другий етап - встановлення відносин взаємної відповідальності. -Третій етап - визначення цілей і пропрацювання альтернатив. Дослідження проблеми клієнта. -Четвертий етап - робота над поставленими цілями. -П'ятий етап - нове розуміння себе клієнтом. Шостий етап - припинення психотерапії. -Сьомий етап - оцінка результативності роботи психотерапевта.		2
	Практичне завдання: розв'язання навчальних ситуацій	Див.: Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с. <i>Практичні завдання</i> стор. 24, Ситуації 1,2; стор. 43, ситуація 1. СЕЗН ЗНУ (Moodle)		2

Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			4x2=8
4	Теоретичне завдання: усне опитування	Питання для підготовки: ¹ -Історія розвитку психодинамічної терапії. -Фокус психодинамічної психотерапії. Психодинамічний діагноз. -Організація психодинамічної терапії. Основні принципи психодинамічної психотерапії. -Техніка психодинамічної психотерапії. -Короткострокова психодинамічна психотерапія. Завершення психодинамічної психотерапії. ² -Сутність і визначення методу кататимно-імагінативної психотерапії (КІП). -Ключові положення кататимно-імагінативної психотерапії. -Напрями розвитку кататимно-імагінативної психотерапії як психодинамічної образної психотерапії. -Техніки ведення кататимно-імагінативної психотерапії. -Основні психотерапевтичні стилі роботи. Діючі чинники кататимно-імагінативної психотерапії.		2
	Практичне завдання: розв'язання навчальних ситуацій	Див.: Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с <i>Практичні завдання</i> стор. 62, Ситуації 1,2 СЕЗН ЗНУ (Moodle).		2
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			4x2=8
Атестація 1		Тестування		10

5	Теоретичне завдання: усне опитування	Питання для підготовки: -Витоки поведінкового напрямку в психотерапії та консультуванні. -Поняття поведінкової психотерапії. Основні положення научувально-біхевіоральної теорії Б. Ф. Скіннера. -Поведінкова психотерапія як практична реалізація научувально-біхевіоральної теорії. -Методи поведінкової психотерапії. 2	За виконання теоретичних завдань: - 2 бали отримує студент, який вільно володіє - 3 бали отримує студент, який вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює власні думки; - 1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми дослідження - 0,5 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури доповіді та/або без презентації; під час виконання завдання припускався певних помилок. - 0,1 бали отримує студент, який поверхнево володіє матеріалом та може розкрити лише деякі аспекти теми.	2
	Практичне завдання: розв'язання навчальних ситуацій	Див.: Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с <i>Практичні завдання</i> стор. 102, Ситуація 1. СЕЗН ЗНУ (Moodle).	За виконання практичних завдань: - 2 бали отримує студент, який у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав розуміння сутності вирішуваної задачі, обґрунтував доцільність дій. - 1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо вирішуваної проблеми., - 0,5 балів отримує студент, який виконав завдання номінально, без глибокого осмислення проблеми, творчого підходу..	2
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			4

6	Теоретичне завдання: усне опитування	Питання для підготовки: Основні положення когнітивної психотерапії. -Основні теоретичні положення раціонально-емотивної терапії як форми когнітивної психотерапії. Ірраціональні ідеї та настанови. -Процес психотерапії. -Сфери застосування раціонально-емотивної терапії. -Форми раціонально-емотивної терапії.		2
	Практичне завдання: розв'язання навчальних ситуацій	Див.: Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с <i>Практичні завдання</i> стор. 102, Ситуація 1. СЕЗН ЗНУ (Moodle).		2
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			4
7	Теоретичне завдання: усне опитування	Питання для підготовки: - Екзистенціальна психотерапія та її витоки. -Екзистенціальна психотерапія І. Ялома: базисні проблеми існування індивідуума. -Методи й техніки екзистенціальної психотерапії: робота з усвідомлення смерті; робота з відповідальністю та свободою; робота з ізоляцією; робота з безсенсовістю.		2
	Практичне завдання: розв'язання навчальних ситуацій	Див.: Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с <i>Практичні завдання</i> стор. 102, Ситуація 2. СЕЗН ЗНУ (Moodle).		2
Усього за ЗМ 7 контр. заходів	2			4

8	Теоретичне завдання: усне опитування	Питання для підготовки: -Теорія гештальттерапії. -Механізми психотерапії. -Етапи психотерапевтичного процесу. -Техніки психотерапії. -Результат терапії.		2
	Практичне завдання: розв'язання навчальних ситуацій	Див.: Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с <i>Практичні завдання</i> стор. 102, Ситуація 2. СЕЗН ЗНУ (Moodle).		2
Усього за ЗМ 8 контр. заходів	2			4
Атестація 2		Тестування		10
Усього за змістові модулі контр. заходів	18			40+10+10=60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Екзамен	Підсумковий тест	Зміст дисципліни	Правильна відповідь	20
	Практичні індивідуальні завдання:	1. Підготовка і представлення мультимедійної презентації до заняття. 2. Розв'язання навчальної ситуації.	Вимоги та критерії до виконання та оформлення подано у СЕЗН ЗНУ (Moodle)	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна

1. Крупельницька Л. Ф. Напрями сучасної психотерапії : навч. посіб. / МОН України, КНУ ім. Т. Шевченка. Київ : Київський університет, 2018. 350 с.
2. Шевченко Н.Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 117 с.
3. Яцина О.Ф. Основи психотерапії : практикум : навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с.

Додаткова

1. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії : навч. посіб. Дрогобич : Посвіт, 2018. 115 с.
2. Католик Г. Калька Н. Психологія Особистості (у презентаціях, схемах і таблицях) : навч.посіб. Житомир: ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк», 2022. 164 с.
3. Основи психотерапії : навч. посіб. / К. В. Седих, О. О Фільц, В. І Банцер та ін. Київ : Академвидав, 2016. 192 с.

Інформаційні електронні ресурси

1. Віттенберг К. «Хочу піти до психотерапевта». Чого чекати від терапії та якою вона буває. ГО «АРК. ЮЕЙ». Проєкт «Психея». 2020. URL: <https://arcua.org/psixeya/vipuski/hochu-piti-do-psixoterapevta.-chogo-chekativid-terapiui-ta-yakoyu-vona-buvae.html>.
2. Калмиков Г.В. Психотерапія і психоконсультавання: підходи до встановлення статусу *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*, № 1, 2021 URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/35/32>
3. Козлов Н. Психологічне консультавання та психотерапія: основні відмінності. URL: <http://psychologis.com.ua/psihologicheskoe konsultirovanie i psihoterapiya dvoe zn osnovny e otlichiya.htm>
4. Максименко, К.. Реконструктивна психотерапія в клінічній психології. *Збірник наукових праць "Проблеми сучасної психології"*, 21. 2019 <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2013-21.%p>
5. Мартинюк І.А. Техніка психотерапії посттравматичного стресового розладу. URL: <https://inc.kiev.ua/index.php/16-statti/49-tekhnika-psikhoterapiji-posttravmatichnogo-stresovogo-rozladu>
6. Мушкевич М.І., Чагарна С.Є. Основи психотерапії : навч. посіб Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/153588416.pdf>
7. Романовський О.Г., Штученко І.Є. Основи психотерапії : Метод.реком. Харків: НТУ «ХП», 2019. с. 28 http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/47866/1/prohramy_2019_Osnovy_psykhoterapii.pdf
8. Шевченко Н. Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. для здобувачів ступ. вищ. освіти бакалав. напр. підгот. "Психологія". Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 117 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2017/02/0040010.docx>.
9. Сердюк Л.З., Завірюха В.В. Позитивна психотерапія в сприянні психологічному благополуччю особистості. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка*. – Том IX, Випуск 11. Київ; Ніжин: ПП Лисенко, 2018. С. 185-193. URL:https://lib.iitta.gov.ua/720191/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F_%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B4%D1%8E%D0%BA,%20%D0%97%D0%B0%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%8E%D1%85%D0%B0.pdf
10. Pylypenko N., Shevchenko N., Formaniuk Y., Herasina S., Horetska O., Kosianova O. Psychotherapeutic Counseling in Promoting Personal Development. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2022. Т. 13. № 3. С. 119-137. URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/brain/article/view/5104>.